

Tweede Kamer der Staten Generaal
t.a.v. mevrouw A.M. Podt

Datum
18 november 2024
Telefoon
070-373 83 93
Kenmerk
TIS/U202400578

Onderwerp

Reactie op wetsvoorstel “Wet verbetering toegang arbeidsmarkt nieuwkomers”.

Geachte mevrouw Podt,

U heeft de VNG gevraagd een reactie te geven op het wetsvoorstel “Wet verbetering toegang arbeidsmarkt nieuwkomers”. Hoewel wij formeel niet betrokken zijn bij deze aanpassing van de wet, anders dan het UWV en IND, geven wij graag onze reactie.

Wetsvoorstel

Het voorliggende wetsvoorstel regelt het volgende:

- Het wettelijk recht om het hele jaar te werken (nu is er slechts een uitspraak van de rechter);
- De tewerkstellingsvergunning voor asielzoekers wordt omgezet in een meldplicht, waardoor de drempel voor werkgevers om asielzoekers in dienst te nemen wordt verlaagd. De situatie wordt hiermee vergelijkbaar met Oekraïense vluchtelingen die in Nederland werken.
- De termijn waarop asielzoekers aan het werk mogen wordt teruggebracht van “na zes maanden” naar “na een maand”.

Reactie VNG

Niet iedereen komt op eigen kracht aan het werk, voor asielzoekers en statushouders die in een azc verblijven is er op dit moment geen ondersteuningsstructuur. Gemeenten hebben - naast de nieuwkomers zelf - het grootste belang bij goede begeleiding. De toekomstige statushouders worden immers inwoners van gemeenten, waar gemeenten verantwoordelijk zijn voor de inburgering, dienstverlening m.b.t. bijstand (inkomen en re-integratie/participatie) en bijvoorbeeld

armoederegelingen. Het is van belang dat de dienstverlening aan asielzoekers aansluit bij bestaande gemeentelijke dienstverlening.

Voor gemeenten is het belangrijk dat asielzoekers op een adequate manier aan de slag kunnen en dat de administratieve handelingen voor werkgevers zo beperkt mogelijk zijn. Verder is het van cruciaal belang dat asielzoekers zo vroeg mogelijk starten met het leren van de Nederlandse taal, zonder dat dit van invloed is op de inzet op het gebied van werk van de asielzoeker.

Belangrijkste punten volgens de VNG

- Gemeenten pleiten ervoor om kansrijke asielzoekers eerder het recht te geven op werk. Gemeenten zien graag de eis geschrapt dat de asielaanvraag minimaal 6 maanden moet lopen. Dit heeft meerdere positieve effecten.
- Een TWV (Tewerkstellingsvergunning) heeft een controlefunctie, zowel in het belang van de werkgever als de werkende. Omdat afschaffing mogelijk misbruik in de hand zal werken, is van belang dat er gekeken wordt naar een verbetering en vereenvoudiging van het proces in de aanvragen TWV. We raden aan om te kijken naar de geleerde lessen van Oekraïense ontheemden.
- Zorg ervoor dat, totdat er voor asielzoekers geen TWV meer nodig is, de duur van de asielprocedure en einddatum W-document bij de aanvraag van een TWV inzichtelijk is voor werkgevers.
- Naast het wegnemen van drempels in wet- en regelgeving, is het van belang dat het doel - meer asielzoekers aan het werk - bereikt wordt. Er moet aandacht blijven voor arbeidsmarktdiscriminatie, een tijdige start met taal op de werkvloer en voor cultuurverschillen op de werkvloer.
- Asielzoekers vallen voor gemeenten (nog niet) onder de doelgroep niet-uitkeringsgerechtigden, waarvoor beperkte financiële middelen voor begeleiding beschikbaar is. Als het ministerie verwacht dat gemeenten en/of het COA hier inzet op gaan plegen, is extra financiering nodig.
- Zorg ervoor dat gewerkte uren van asielzoekers in een Nederlandstalige omgeving (ook gemaakte uren in praktijkleren en sectorale ontwikkelpaden) gaan meetellen voor eventuele latere inburgering;
- Het is belangrijk dat asielzoekers in dezelfde gemeente (of arbeidsmarktregio) kunnen blijven wonen als zij aan het werk zijn. Bij het plaatsen van asielzoekers op werk is veel investering nodig vanuit gemeente, werkgever en asielzoeker zelf. Als door verhuizing een baan opgezegd moet worden, is dit demotiverend voor alle betrokken partijen.
- Om de doelstellingen van het wetsvoorstel te bereiken, is het van belang dat er aanpassingen worden gedaan aan de REBA (Regeling eigen bijdrage asielzoekers). Het is belangrijk dat werken loont en dat de REBA evenredig uitpakt voor mensen in verschillende gezinssituaties.

Tot slot

Gemeenten zien de meerwaarde van het snel helpen van asielzoekers naar werk. Dit kan echter niet zonder hier middelen voor beschikbaar te stellen en rekening te houden met de inburgering. Hoe vroeger hiermee gestart wordt, hoe positiever dit is voor de asielzoeker. Nederland heeft veel

baat bij gemotiveerde en opgeleide werknemers, het is van groot belang dat er vanaf dag 1 wordt gestart met taalonderwijs en taalgebruik. Het beperken van de verhuisbewegingen is in het voordeel van de asielzoeker, de werkgever en de gemeente.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Mr. L.K. Geluk

Algemeen directeur